Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

6 päivänä syyskuuta 2012 *

Uusien jäsenvaltioiden liittyminen — Siirtymätoimenpiteet — Maataloustuotteet — Sokeri — Asetus (EY) N:o 60/2004 — Ylijäämävarastoista perittävän maksun taso ja peruste

Asiassa C-471/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Augstākās Tiesas Senāts (Latvia) on esittänyt 9.11.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.9.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Cido Grupa SIA

vastaan

Valsts ieņēmumu dienests,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja U. Lõhmus sekä tuomarit A. Ó Caoimh ja C. G. Fernlund (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Cido Grupa SIA, edustajanaan advokāte I. Lielpinka,

— Valsts ieņēmumu dienests, asiamiehenään N. Jezdakova,

— Latvian hallitus, asiamiehinään I. Kalniņš ja D. Pelše,

— Viron hallitus, asiamiehenään M. Linntam,

— Euroopan komissio, asiamiehinään D. Triantafyllou ja A. Sauka,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: latvia.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sokerialalla sovellettavista siirtymätoimenpiteistä Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian unioniin liittymisen vuoksi 14.1.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 60/2004 (EUVL L 9, s. 8, ja oikaisu EUVL 2005, L 30, s. 27), sellaisena kuin se on muutettuna 13.10.2005 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1667/2005 (EUVL L 269, s. 3; jäljempänä asetus N:o 60/2004), 6 artiklan 3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Cido Grupa SIA (jäljempänä Cido Grupa) ja vastaajana Valsts ieņēmumu dienests (Latvian verohallinto, jäljempänä VID) ja joka koskee sokerisiirapin ylijäämävarastosta perittävää maksua.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EUVL 2003, L 236, s. 33) 41 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan Euroopan komissio voi toteuttaa toimenpiteitä, joilla on tarkoitus helpottaa uusien jäsenvaltioiden siirtymistä yhteisen maatalouspolitiikan järjestelmään, kolmen vuoden kuluessa liittymispäivästä. Komissio antoi asetuksen N:o 60/2004 vetoamalla erityisesti tähän säännökseen.

4 Asetuksen N:o 60/2004 johdanto-osassa todetaan seuraavaa:

”– –

(5) Sokerimarkkinoiden häiriintymisen vaara on merkittävä, jos uusiin jäsenvaltioihin tuodaan ennen niiden liittymistä tuotteita keinottelutarkoituksissa. Sen vuoksi olisi annettava siirtymistä helpottavia säännöksiä, joilla vältetään keinottelu uusien jäsenvaltioiden liittymisen vuoksi. Komission asetuksessa (EY) N:o 1972/2003 on jo annettu vastaavia, maataloustuotteiden kauppaa koskevia säännöksiä Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisen vuoksi. Sokerialan erityispiirteiden huomioon ottamiseksi on tarpeen vahvistaa erilliset säännöt.

– –

(7) Tämän lisäksi ja liittymissopimuksen mukaisesti sokerin tai isoglukoosin varastojen määrät, jotka ylittävät tavanomaisen siirtovaraston, olisi poistettava markkinoilta uusien jäsenvaltioiden kustannuksella. Komissio määrittelee ylijäämävarastot uusissa jäsenvaltioissa 1 päivän toukokuuta 2000 ja 30 päivän huhtikuuta 2004 välisenä aikana todettujen kaupan kehityksen sekä tuotanto- ja kulutussuuntausten perusteella. Tätä menettelyä varten olisi sokerin ja isoglukoosin lisäksi otettava huomioon myös muut tuotteet, joiden sokeriekvivalenttipitoisuus on merkittävä, sillä myös ne ovat mahdollisia keinottelun kohteita. Jos sokerin ja isoglukoosin määriteltyä ylijäämämäärää ei poisteta yhteisön markkinoilta 30 päivään huhtikuuta 2005 mennessä, kyseiset uudet jäsenvaltiot saatetaan taloudelliseen vastuuseen asianomaisesta määrästä. Uudelta jäsenvaltiolta ylijäämävarastojen poistamatta jättämisen tapauksessa perittävän ja yhteisön talousarvioon maksettavan määrän olisi vastattava 1 päivän toukokuuta 2004 ja 30 päivän huhtikuuta 2005 välisenä aikana sovellettavaa suurinta vientitukea.”

5 Asetuksen N:o 60/2004 4 artiklan 1 kohdassa määritellään, että ilmaisulla ”sokeri” tarkoitetaan

”– –

a) CN-koodiin 1701 kuuluvaa jähmeää juurikas- ja ruokosokeria;

b) CN-koodeihin 1702 60 95, 1702 90 99 ja 2106 90 59 kuuluvaa sokerisiirappia;

c) CN-koodeihin 1702 60 80 ja 1702 90 80 kuuluvaa inuliinisiirappia”.

6 Tämän asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio määrittelee – – viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2005 kunkin uuden jäsenvaltion osalta sellaisenaan tai jalostetuissa tuotteissa olevan sokerin sekä isoglukoosin ja fruktoosin määrät, jotka ylittävät 1 päivänä toukokuuta 2004 tavanomaiseksi katsotun siirtovaraston ja jotka on poistettava markkinoilta uusien jäsenvaltioiden kustannuksella.

Tämän ylijäämän määrittelemiseksi huomioon otetaan erityisesti seuraavien seikkojen osalta liittymistä edeltävinä vuosina edellisiin vuosiin verrattuna tapahtunut kehitys:

a) sellaisenaan tai jalostetuissa tuotteissa olevan sokerin sekä isoglukoosin ja fruktoosin tuodut ja viedyt määrät;

b) sokerin ja isoglukoosin tuotanto, kulutus ja varastot;

c) olosuhteet, joissa varastot ovat muodostuneet.”

7 Mainitun asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa uudet jäsenvaltiot velvoitetaan poistamaan markkinoilta komission niille kullekin määrittämää ylijäämää vastaava sokeri- tai isoglukoosimäärä 30.11.2005 mennessä.

8 Saman asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Edellä olevan 2 kohdan soveltamiseksi uuden jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten käytössä on 1 päivänä toukokuuta 2004 oltava järjestelmä, jolla voidaan tunnistaa kaupankäynnin kohteena olevat tai tuotetut sellaisenaan tai jalostetuissa tuotteissa olevan sokerin sekä isoglukoosin tai fruktoosin ylijäämämäärät asianomaisten tärkeimpien toimijoiden tasolla. Järjestelmä voi perustua erityisesti tuonnin ja verotuksen seurantaan sekä toimijoiden kirjanpitoa ja fyysisiä varastoja koskeviin selvityksiin, ja se voi sisältää riskitakausten kaltaisia toimenpiteitä. Tunnistusjärjestelmän on perustuttava riskiarviointiin, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon erityisesti seuraavat kriteerit:

— asianomaisten toimijoiden harjoittaman toiminnan laji,

— varastotilojen kapasiteetti,

— toiminnan taso.

Uuden jäsenvaltion on käytettävä kyseistä järjestelmää velvoittaakseen asianomaiset toimijat poistamaan markkinoilta omalla kustannuksellaan määriteltyä ylijäämäänsä vastaava sokeri- tai isoglukoosimäärä. Asianomaisten toimijoiden on esitettävä uutta jäsenvaltiota tyydyttävät todisteet siitä, että tuotteet on poistettu markkinoilta viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2005.

Jos tällaisia todisteita ei esitetä, uuden jäsenvaltion on veloitettava kyseistä määrää vastaava summa kerrottuna kyseiseen tuotteeseen 1 päivän toukokuuta 2004 ja 30 päivän marraskuuta 2005 välisenä aikana sovellettavilla suurimmilla tuontimaksuilla ja korotettuna 1,21 eurolla/100 kg valkoista sokeria tai kuiva-aineen ekvivalenttia.

Kolmannessa alakohdassa tarkoitettu määrä siirretään uuden jäsenvaltion kansalliseen talousarvioon.”

9 Asetuksen N:o 60/2004 7 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos markkinoilta poistamisesta ei esitetä 1 kohdan mukaisesti todisteita koko ylijäämän tai sen jonkin osan osalta, uudelta jäsenvaltiolta veloitetaan poistamatta jäänyttä määrää vastaava summa kerrottuna CN-koodiin 1701 99 10 kuuluvaan valkoiseen sokeriin 1 päivän toukokuuta 2004 ja 30 päivän marraskuuta 2005 välisenä aikana sovellettavilla suurimmilla vientituilla. – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 VID totesi 12.9.2006 tekemässään päätöksessä, että Cido Grupalla on sokerisiirapin (CN-koodi 2106 90 59) ylijäämävarasto, ja vahvisti maksun määräksi 79 697,88 Latvian latia (LVL) eli noin 113 400 euroa. Määrä laskettiin sokerisiirapin sisältämän valkoisen sokerin (CN-koodi 1701 99 10) ekvivalenttimäärästä. Tätä varten VID kertoi varastossa olevan ylimääräisen sokerisiirapin määrän eli 295 857 kiloa tämän tuotteen sisältämän valkoisen sokerin pitoisuudella, joka on 69 prosenttia, ja määritti ylijäämäksi 204 141 kiloa. Perittävän maksun määrän vahvistamiseksi VID sovelsi ylijäämään valkoiseen sokeriin sovellettavaa tuontimaksua korotettuna 1,21 eurolla/100 kg, jolloin maksuksi tuli 55,55 euroa/100 kg.

11 Ensimmäisen asteen tuomioistuin kumosi osittain tämän päätöksen Cido Grupan nostaman kanteen johdosta. Tämä tuomioistuin katsoi, että VID sovelsi virheellisesti valkoisen sokerin maksun tasoa, vaikka kyseinen tuote oli sokerisiirappi, jonka maksut ovat pienempiä. Koska tuomioistuimen ratkaisu pysytettiin valituksen johdosta, VID ja Cido Grupa valittivat ennakkoratkaisupyynnön esittäneeseen tuomioistuimeen.

12 VID väittää valituksessaan, että muutoksenhakutuomioistuin tulkitsi virheellisesti asetuksen N:o 60/2004 6 artiklaa, kun se katsoi, että pääasiassa kyseessä olevan maksun perusteena piti olla sokerisiirapin ylijäämä ja sen tason piti perustua tämän tuotteen tuontimaksuun. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo näin ollen, että riidan ratkaisu riippuu asetuksen N:o 60/2004 6 artiklan 3 kohdan kolmannessa alakohdassa olevien ilmaisujen ”kyseinen määrä” ja ”kyseinen tuote” tulkinnasta.

13 Näissä olosuhteissa Augstākās Tiesas Senāts on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 60/2004 6 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa tulkittava siten, että jos todetaan, että toimijalla on hallussaan asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi sokeriksi luokiteltavan tuotteen toimijakohtainen ylijäämä, se on velvoitettava maksamaan valtion varoihin maksu, jonka laskentaperusteena on käytettävä toimijan hallussa todetuksi olevan tuotteen sokeripitoisuutta vastaavaa valkoisen sokerin (CN-koodi 1701 99 10) määrää eikä toimijan hallussa todetuksi olevan tuotteen (esimerkiksi sokerisiirapin) tosiasiallista määrää?

2) Onko kyseisen maksun laskentaperusteena käytettävä valkoiseen sokeriin sovellettavia suurempia tuontimaksuja eikä toimijan hallussa todetuksi olevaan tosiasialliseen tuotteeseen sovellettavia tuontimaksuja?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella ennakkoratkaisukysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 60/2004 6 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa tulkittava siten, että sokerisiirapin ylijäämävarastosta perittävän maksun perusteena on tässä tuotteessa todella olevan valkoisen sokerin määrä ja sen tasona valkoisen sokerin tuontimaksu korotettuna 1,21 eurolla/100 kg.

15 Ylijäämävaraston maksun tasosta todettakoon, että asetuksen N:o 60/2004 6 artiklan 3 kohdan kolmannessa alakohdassa tyydytään viittaamaan ”kyseiseen tuotteeseen” sovellettavaan suurimpaan tuontimaksuun. Näin ollen on kyse siitä, viitataanko tällä ilmaisulla Cido Grupan väitteen mukaisesti hallussa olevan ylijäämätuotteen, tässä tapauksessa sokerisiirapin, tuontimaksuun vai, kuten VID ja Latvian ja Viron hallitukset sekä komissio väittävät, valkoisen sokerin tuontimaksuun.

16 On totta, että tarkennusten puuttuessa asetuksen N:o 60/2004 6 artiklan 3 kohdan kolmannessa alakohdassa olevan ilmaisun ”kyseinen tuote” voidaan ymmärtää viittaavan ylijäämätuotteeseen. Tällainen tulkinta olisi kuitenkin vastoin tämän säännöksen asiasisältöä ja asetuksen N:o 60/2004 päämäärää, joka on sen viidennen perustelukappaleen mukaan pienentää siitä johtuvaa sokerimarkkinoiden häiriintymisen vaaraa, että uusiin jäsenvaltioihin tuodaan ennen niiden liittymistä tuotteita keinottelutarkoituksissa.

17 Tämän asetuksen 6 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että asianomaisten toimijoiden on poistettava markkinoilta omalla kustannuksellaan uusien jäsenvaltioiden viranomaisten määrittelemät sokerin tai isoglukoosin ylijäämät tai maksettava maksuja, jos näiden ylijäämien markkinoilta poistamisesta ei pystytä esittämään todisteita. Tämän säännöksen valossa asetuksen N:o 60/2004 6 artiklan 3 kohdan kolmannessa alakohdassa oleva ilmaisu ”kyseinen tuote” on siis ymmärrettävä siten, että se viittaa sokeriin ja isoglukoosiin, jotka ovat kaksi mainitun 6 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa mainittua tuotetta.

18 Asetuksen N:o 60/2004 seitsemännessä perustelukappaleessa mainitun sokerin, isoglukoosin ja muiden vastaavan sokeripitoisuuden omaavien tuotteiden ylijäämien poistamistavoitteen mukaisesti tämän asetuksen 6 artiklan 3 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetään sen suuremman tuontimaksun soveltamisesta, jota sovelletaan sokeriin tai isoglukoosiin, jotka määritellään kyseisen asetuksen 4 artiklassa. Viimeksi mainitun säännöksen mukaan ilmaisu ”sokeri” sisältää CN-koodiin 1701 kuuluvan jähmeän sokerin lisäksi sokerisiirapin (CN-koodit 1702 60 95, 1702 90 99 ja 2106 90 59) ja inuliinisiirapin (CN-koodit 1702 60 80 ja 1702 90 80). Tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista 23.7.1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 (EYVL L 256, s. 1) liitteestä I ilmenee, että näistä tuotteista korkeinta maksua sovelletaan valkoiseen sokeriin.

19 Tältä osin on todettava, että asetuksessa N:o 60/2004 viitataan nimenomaisesti valkoiseen sokeriin, kun lasketaan maksua, joka on perittävä silloin, kun sen johdosta, että uusi jäsenvaltio ei ole onnistunut poistamaan sokerin ja isoglukoosin ylijäämää 30.11.2005 mennessä, se on taloudellisessa vastuussa tämän ylijäämän poistamisesta. Tällaisessa tilanteessa asetuksen N:o 60/2004 7 artiklan 2 kohdassa säädetään, että uudelta jäsenvaltiolta ”veloitetaan poistamatta jäänyttä määrää vastaava summa kerrottuna CN-koodiin 1701 99 10 kuuluvaan valkoiseen sokeriin 1 päivän toukokuuta 2004 ja 30 päivän marraskuuta 2005 välisenä aikana sovellettavilla suurimmilla vientituilla”.

20 Lopuksi on korostettava, että Cido Grupan puoltama tulkinta, joka koostuu vaatimuksesta soveltaa ylijäämätuotteeseen, kyseisessä asiassa sokerisiirappi, sovellettavan tuontimaksun tasoa, aiheuttaa haittaa asetuksen N:o 60/2004 tehokkaalle vaikutukselle. Koska sokerisiirappiin nimittäin sovelletaan noin 100 kertaa pienempää maksua kuin valkoiseen sokeriin, ylijäämävarastojen verotus ei olisi riittävällä tasolla keinottelun välttämiseksi ja toimijoiden kannustamiseksi ylijäämien poistamiseen.

21 Asetuksen N:o 60/2004 6 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa on näin ollen tulkittava siten, että sokerisiirapin ylijäämävarastosta perittävän maksun tasona on valkoisen sokerin tuontimaksu korotettuna 1,21 eurolla/100 kg.

22 Näin ollen sekä logiikka että kohtuullisuus johtavat sellaiseen arvioon, että sokerisiirapin ylijäämästä perittävän maksun perusteena on oltava siinä olevan valkoisen sokerin määrä.

23 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että asetuksen N:o 60/2004 6 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa on tulkittava siten, että sokerisiirapin (CN-koodi 2106 90 59) ylijäämävarastosta perittävän maksun perusteena on tässä tuotteessa todella olevan valkoisen sokerin (CN-koodi 1701 99 10) määrä ja sen tasona valkoisen sokerin tuontimaksu korotettuna 1,21 eurolla/100 kg.

Oikeudenkäyntikulut

24 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sokerialalla sovellettavista siirtymätoimenpiteistä Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian unioniin liittymisen vuoksi 14.1.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 60/2004, sellaisena kuin se on muutettuna 13.10.2005 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1667/2005, 6 artiklan 3 kohdan kolmatta alakohtaa on tulkittava siten, että sokerisiirapin (CN-koodi 2106 90 59) ylijäämävarastosta perittävän maksun perusteena on tässä tuotteessa todella olevan valkoisen sokerin (CN-koodi 1701 99 10) määrä ja sen tasona valkoisen sokerin tuontimaksu korotettuna 1,21 eurolla/100 kg.

Allekirjoitukset